

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepanec

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 16 kwietnia 2024 r.
wniosku obrońcy obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J. – adw. P. M.
o wyłączenie SSN Jacka Widło, SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza
Załuckiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN
Pawła Wojciechowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności, który został
zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 65/23

postanowił:

- 1. nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Jacka Widło od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 65/23;**
- 2. wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza Załuckiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 65/23 pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 25 września 2023 r. obrońca obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J. – adw. P. M. złożył wniosek o wyłączenie SSN Jacka Widło, SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza Załuckiego od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Pawła Wojciechowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 65/23.

Argumentacja wniosku zawarta w uzasadnieniu sprowadza się w istocie rzeczy do stwierdzenia, że wskazani sędziowie zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Zdaniem wnioskodawcy skutkuje to zagrożeniem braku obiektywizmu, a wręcz stronniczością SSN Jacka Widło, SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza Załuckiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie SSN Jacka Widło nie zasługiwał na uwzględnienie, zaś wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza Załuckiego należało pozostawić bez rozpoznania.

Z art. 41 § 1 k.p.k. wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne postępowania prowadzone przez tego samego sędziego.

Powyższy przepis nie jest zasadną podstawą wyłączenia sędziego SN Jacka Widło. Przepis ten dotyczy względnej, a nie bezwzględnej podstawy wyłączenia, bowiem sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi więc o relację w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej).

Sprawa o sygn. akt I ZB 65/23 dotyczy tzw. testu niezawisłości sędziego. Sędzia SN Jacek Widło nie został wylosowany do rozpoznania sprawy obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w O. P. J., a tylko do zbadania wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego SN Pawła Wojciechowskiego.

W sprawie testu niezawisłości sędziego ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym stanowi, że stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu obowiązujące w postępowaniu, którego wniosek dotyczy (art. 29 § 24). Jednak art. 10 tej ustawy pozwala na stosowanie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, dlatego na podstawie art. 128 tej ostatniej

ustawy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Podkreślenia wymaga, że w postępowaniu wpadkowym, czyli dotyczącym tzw. testu niezawisłości sędziego, stosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do rozpoznania tego testu jest odpowiednie, a nie bezpośrednie. Jest to zgodne z powyższym stwierdzeniem, że sędzia SN Jacek Widło nie został wyznaczony do rozpoznania sprawy głównej. Odwołanie się w takiej sytuacji we wniosku o wyłączenie sędziego do art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadne, gdyż regulacja ta obejmuje sędziego rozpoznającego sprawę karną i jego relację w tej sprawie, czyli w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej), dotyczącej tylko tzw. testu niezawisłości sędziego. Nie można akceptować przeciwnej argumentacji wniosku, bowiem ustroj i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Ponadto Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.
2. art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia

urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji;

3. art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek.

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od kwestii niedopuszczalności powyższego wniosku, poczynić należy marginalną uwagę, iż nie zawiera on w swej treści przywołania takich faktów, które uzasadniałyby wyłączenie SSN Jacka Widło od rozpoznania wskazywanej przez wnioskującego sprawy. Uzasadnienie formułowanego żądania w swej istocie sprowadza się jedynie do wyrażenia subiektywnej oceny o Krajowej Radzie Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, nie znajdującej oparcia w obowiązującym porządku prawnym.

Z kolei, wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Mariusza Załuckiego należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem ww. sędziowie nie

zostali wyznaczeni do składu rozpoznającego wniosek o zbadanie spełnienia przez SSN Pawła Wojciechowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowanego pod sygn. I ZB 65/23.

W myśl art. 29 § 15 ustawy o Sądzie Najwyższym, wniosek taki rozpoznaje się w składzie 5 sędziów losowanych spośród całego składu Sądu Najwyższego.

W niniejszej sprawie w dniu 18 września 2023 r. przeprowadzono losowanie, a skład utworzyli sędziowie SN: Barbara Skoczowska, Jacek Widło, Dariusz Dończyk, Zbigniew Puskarski i Grzegorz Misiurek. Sędzia SN Małgorzata Bednarek, podobnie jak sędzia SN Mariusz Załucki, zostali wyznaczeni wyłącznie jako zastępcy członków składu orzekającego, a zatem, w realiach niniejszej sprawy SSN Małgorzata Bednarek i SSN Mariusz Załucki nie współtworzą tego składu.

Podstawą losowania sędziów zastępców do rozpoznawania wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego jest § 81 ust. 4 Regulaminu Sądu Najwyższego, który rozróżnia „sędziów wchodzących do składu orzekającego” oraz „sędziów zastępców” (zob. również § 81 ust. 8 i 9 Regulaminu).

Z uwagi na powyższe, wobec faktu, iż SSN Małgorzata Bednarek i SSN Mariusz Załucki nie są sędziami wyznaczonymi do składu orzekającego, wniosek o ich wyłączenie od rozpoznawania sprawy na obecnym etapie należało pozostawić bez rozpoznania jako bezprzedmiotowy i przedwczesny.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]